

متسید س لجم

ن ابرق دیع رد ادخل و سر اءبطخ حرش

ن ابرق دیع دیع اءبطخ

نیرتگرزب رد نیکرشم یارب ادخلوسر
می، تسا یحضا دیع زور هک ج زور
»دشاب

و دش لزان تئارب هروس رد هیآ نیا
یارب ات دندوب مایپ نیا هدر و آنیمو ماریما
نامه رد مه ترضد و، دندناوخ نیکرشم
ار ملاعانی یحضا دیع زور رد هبقع هرمج
سَجَحًا مَوِي ن یاربانب¹ دندناوخ نیکرشم یارب
تسا نابرق دیع **رَبِّغَلًا**

ربکلاً سجد مان هب مه حلاطصا کی، هلب
و، دنیوگی هرمعل باقم رد سجد هب هک تسا
هصوصخب و؛ دنیوگی رغصلاً سجد هرمع هب
، دنیوگی ربکا سجد مه قلاطا و حذ هب سجد هب
تسا هشق قلاطا مک و ترندن هب یلیخ هتبا هک

رد نابرق دیع زور رد ادخلوسر هببطخ فیخلا جسم

و دندناوخ هکم رد هببطخ کی ادخلوسر
هببطخ هس و دندناوخ تافر عرد مه هببطخ کی
هک یحضا دیع زور نآ دندناوخ نام رد مه
فیخلا جسم رد هرمج یمر زا دعبت رضد
یاهببطخ و دندوب اجنآ رد ی دارفا و دندما
ی لصفم و آازغ هببطخ یلیخ هک دندرک تئارق
ادتبا تا ملک نیا هب ار هببطخ نآ ترضد، دوب
دندرک:

نیر یاس هب ربمایپ تاشیامرف غلابا موزا

ی لاهغلب و اها عوفی تلقم عمسد ادبع الله رصند
ترصند و یرایو کمک ادخ»؛ اها عمسیه لمنم
بوخ ار ام یاهفرد نیا هک یاهدنب نآ دنک
دنک ظفد بوخ و دریگد دای بوخ، دهدب شوگ
»! دناسر بدناه دینشن هک یناسک نآ هب و
بایدو

نیا هک یناسک نآ هب»؛ اها غلبیه لمنم ی لاه
»تسا هدیسنرد و هشد دراو اهنآ هب بلاطم

¹ ۱۶۳ - ۱۵۷ ص، ی فوکلا تارفریست

بایو

و طاشنرپ و هزات و رت ادخ»؛ أدبع الله رّضن
فردنیا هک یاهدنب نآ دراد هگذت جهبرپ
بایو «... و دنکشوگ بوخارم یاه

و هزات و رت ادخ»¹؛ دبء هجو الله رّضن
هرهچ و تروصدرداد هگذت جهبرپ و طاشنرپ
شوگ بوخارم یاهفردنیا هک یاهدنب نآ
«... و دنک

ادخلوسر! تسا مهم یلیخ بلاطم نیا
طقفهک یناگدنب نآ یارب مّلس و هلا و هیلع الله یلّص
اعد، دنناسربن ارگید هب و دننک ظفد و دننک شوگ
بلاطم نیا هک یدیافو و ناشدوخ لمع لاما دنکی
رضنهطقنزا یلو؛ دوح یاج هب دراد ناشدوخ یارب
نیا؛ اهُغلبیم لم نم یلایا «نآ غلابا و ندرک ظفد
دنتسین اجنیا هک دنناسرب یناسک نآ هب دیاب ار بلاطم
،غَلْبِي، غَلْبِي» «تسا هدیسنرذ اهنا هب بلاطم نیا و
دراد انعم کی «اغلبت، غَلْبِي، غَلْبِي» و «اغلابا

نارگید هب ار بلاطم نیا دیاب ارچ
؟میناسرب

یَلِیْ لِمَقْفَلِ مَادَّبُرْ و هِیْقَفْرِیْغِ مَقْفَلِ مَادَّبُرْفِ
رایسب هچ هکنیا یارب»²؛ هنم هفقأ وه نم
اما، دنناسری م یارگید هب ار بلاطم هک یدارفا
«دندراذم ههفت یفرظ و دندیمهفن ناشدوخ

مء نیا، دنناسرب نارگید هب اهنیارگا
؛ دوری مننیدزا بلاطم نیا و دوشی منعیاض
،لاثم باب نم بتسا هدیسنر یارگید هب نوج
،دنرضاد هبطذ یاپ هک یثیعمجنیا مامترگا
ی لو، دننکن کاردا ار بلاطم نیا مادکچیه
لوسر هک دنیوگب هقیب هب و دنریگب دای بوخ
تسا نکم بخ، دومرف روطنیا ادخ
سپ، دنمهفب اهنا هک دنشاب یدارفا رایسب هچ

¹ خیرات؛ ۴۰۳ ص ۱، ج ۱، فاکلا؛ ۱۷۳ ص ۱، ج ۱، مقلا ریسفت
۱۰۹ ص ۲، ج ۱، بوقعیلا

² ۱۷۳ ص ۱، ج ۱، مقلا ریسفت؛ ۴۰۳ ص ۱، ج ۱، فاکلا

زا و دوشی مذعیاض بلطم نیا ل صا هجیتنلاب
دوری مذتسد

دمهفی مذش دوخ»؛ هیقف ریغ هقف ل ماد برف
«دناسری م ار هقفی لو

و»؛ هنم هقفأ وه نم ی ل ا هقف ل ماد برف و
ن آن اشدوخ هک دنتسه هقفن یلماذ زا رایسب هچ
، دنمهفی م ار بلطم ن آ و شناد و ماعن آ و هقف
ی ناسک هب ی لو

، دنرت هیقف ، دنرت هب ن اشدوخ زا هک دنناسری م
و تسا رتشیب ن اشنهعد ، تسا رت هب ن اشداد
«دنکی م کاردا رت هب ار بلطم

زا تسینی ریزگ ، عومجمات یحن م نیاربان
هکنیا زام عا لاماد ، دناسر ار بلطم دیاب هکنیا
هقفأ یوسه ب ل ماد ای ، دشاب هیقف ریغ هقف ل ماد
ار بلطم نیا دیاب همم ، ل ا ح ل کی ا ع ؛ دشاب
هک تسه ن اشرس تشپ م ه اعد ن آ و ، دنناسر ب
ی م ار راک نیا هک ی یاهه ر هچ ن آ اذ ! الله ر ض ن
امشو «! دنک تجهری پ و ش شخردری پ و کانبات ، دنک
هک دیوشب هجاوم اهنا اب زاب ی یاهه ر هچ اب هشیمه
دیناسر ب ار بلطم نیا

بلق رد هک یریز روما و ربمایپ هیصوت هس

دنکی مذ داجیا ترودک

ص ل ا خ ا ؛ م ل س م ی ر ما ب ل ق ن ه ی ا ع ل ع ی لا ث ل ا ث
موزلا و ن ی م ل س م ا ه م د ل ا ه ح ی ص ن ا و ل ل ه ل م ع ا
1. مهئارو نم هطیحم مهتوعد ن ا ف ؛ مهتعامج
درم بلق هک تسا تلصذ هس و راک هس
ادیپ ترودک اهنا زا تقوچیه ن مؤم و ن ا م ل س م
، ام ح ل ا ط ص ا ه ب و (دوشی مذ هتسذ و دنکی مذ
«! (دنیشنی مذش بلق یور ی درگ

هکره هک تسا ی بوخ ل م ع ر د ق ن ی ا ل م ع ن ی ا
د ص ر د د ص ، دور ب ش بلق ه ب ل م ع ن ی ا و دهد ب م ا ج ن ا

1. ۱۷۳ ص ۱، ج ۱، مقلاریسفت؛ ۴۰۳ ص ۱، ج ۱، یفاکلا

ی لمع ناسنا تسا ن کمم . دنامی م کاپ و تسا کاپ
 ی لو ، دشاب ی بوخ و ریخل مع مه ل مع و دهدب ماجنا
 لثم ، دشاب هتشد ناسنا رد بئاوش زا ی تارثا زاب
 دوخ هب هر خلاب هک ی ضارغا و ایر و ی دنسپدوخ
 هتسد لامعا زا ی ضعبن اسنا ای ، ددرگی م رب ن اسنا
 وا دوخ هب ش اهجیتد ل آملاب ی لو ، دهدب ماجنا ار
 ادخ لوسر هک ی لمع اتهس نیا اما . ددرگرب
 لمسم درم بلق ی وری ئوس رثا چیه ، دیامرفی م
 لمع دصرد دصل مع اتهس نیا ی نعید ؛ درانگی مند
 لمع اتهس نیا زا هک ی بلق و تسا رهطم و رهاط
 و فاصد و کاپ و دوشی مند دولاً لاصا ، دنک روبع
 دنکی م روبع اهنیا زا ی اهبئاشد چیه نودب
 « هذ ، « لمسم ی رما بُلُق » : دیامرفی مقلب امری .»

ادخ ی ارب لمع صلاخا

لوا:

لمع ، ناملمسم درم» ؛ لله لمعلا صلاخا
 اَلْمَجْکِ «. دنکب ادخ ی ارب ار ش یاهر اکو
 ادخ ی ارب دنک ی عسد ! انعم رپ ردقنیا و ماتوک
 دشابن ی تاهجش رکفرد و تینرد و ، دنک راک
 ددرگرب وا هبل آملاب ای ددرگرب وا دوخ هب هک
 هُریشع و رسأ هب ای ددرگرب وا تاقلعتم هب ای
 هُیاسمه و ماوقا و ردام و ردپ هب ای ددرگرب وا
 ددرگرب وا رظنه طقنزا وا

دارفا هب ندادتروشم رد تین صولذ تیمها

ی رما رد ناسنا اب ی سک تسا ن کمم لاثم
 نیما تروشم رد دیاب مهن اسنا هتبل و دنک تروشم
 بلطم عقاو و بلطم قق دهاوخی م و انوچ ، دشاب
 ردش دوخ رکفن نیز گیاجار ناسنا رکف و دسرپار
 هنیبام ی فیهچنآ ناسنا رگا تقون آ ؛ دهدب رار قل مع
 هب ولو - دیوگن ، دنادی م حلاصد و ا ی ارب الله نید و
 !رگید تسا تنایخ نیا - دشاب ی حلاصم ظا

دناوتی مذ و تسا و ا دوز به عجار ح لاصم تقوکی
 لاکشا نیا بذ، دنک نایب و ا ی اربار بلطم تقیق
 دنکی م تروشم ی رما رد ن اسنا ابی سگ لاثم؛ درادن
 نوچ، دیوگب و ا به ار معقاو دناوتی مذ ن اسنا و
 بلطم معقاو ن اسنا تقوکی اما. دراد ررضش نتفگ
 هک دنادی م و هدی م صیخشت ار بلطم ققاد و
 هکی تاظحلام ی لو، تسا نیا رما نیا رد و ا ح لاص
 زا ی ضعب به عجار ای و ا دوز به عجار لاملاب
 تروشم ی کاپن آ رد ی ردق، دوزب دهاوخ و ا تاقلعتم
 و ا سرتسد رد هکی یرکف هجیتت و دنکی م تلاخد
 هدمآ ش تیز رد هکی کچوک ضرغ کی اب، دراذگی م
 و ا ی ارب ع و مجملات یحن م و دوشی م طولخم تسا
 منیبی م نیا رد ار امش ح لاصن م، هلب هک دنکی م نایب
 :دنیوگی م اذل. تسا طلاغ نیا؛ دینکب ار رما کنیا هک
 تروشم دروم هکی سک»¹؛ ن متوم رُاشتسما
 دیابن نیما و تسا نیما، دریگی م رارق ن اسنا
 «. دنک تنایخ

نیا رد ن ما قاً: دیوگب فرط به دیاب این اسنا
 ار امش باوج مناوتی مذ و مرادن تیحلاص رما
 رگا ای و؛ میوگب مناوتی مذ ی لو منادی م ای، م هدی
 امش: دیوگب لاثم، درواید ی رذع، دیوگب دناوتی مذ
 دناوتب و ا دیاش، دینک به عجارم دیز به رما نیا رد
 رطاخب ن اسنا رگا. دیوگب امش به ار بلطم تقیق
 و ا ی اربار بلطم ققاد ی صخش ح لاصم زا ی ضعب
 ، دراد تعفنم و ا ی ارب م ه ی رادقم هکنیا ولو، دیوگب
 هک تسا هداد رارق نیما ار ن اسنا و ا نوچ اما
 هذ. دیوگب و ا ی ارب ار تعفنم دسر دص
 ی ارب بلاطم زا ی لیخ اجنیا تقون آ. هلمجالی ف
 ، تروشم ماگنه رد هک دوشی م فوشکم ن اسنا

¹ ۶۰۱، ص ۲، ج، ن ساحملا

الله نید و هنیبامی فارش دودخ دیابراشتسم صخشد
و یقیقتحلصم هک دنیب و دنکضرفوا یاج
نیا. دشابش دودخ ررض رب ولو، تسیچ وای عقاو
دنامی م نداد تدهشد لثم بلطم

ی مزی سک»¹؛ ﴿هُبْلَقَ مَّذَاءٌ هَنَّافٍ اِهْمُتْکِی نَمَ وَ﴾
بالقدنکنامتکرگا و، دنکتدهشدنامتکدناوت
«تساراکمانگوا

صلاخا یانعم

دیامرفی م:

ادخیاربطققن اسنالمع»؛ لله لمعلا صلاخا
«دشاب

ماجنا یلمعدهاوخی م ناسنا ی تقوی نعید
ی م ناسنا ی تقو هک ی روطن امه لاثم؛ ددرگب، دهدب
هدولآ اذغ نیا هک ددرگی م، دروخب ی یادغدهاوخ
یزیچ و کاشاخ و راخ اذغ نیا اب لاثم ای دشابند
هدیدنگ و دساف هویم اهویم نیا رد ای دشابند طولخم
نَسْنِلَا رِظْنِیْلَفَ، دشابی کاپ بآ، بآ نیا ای دشابند
،دهدی م ماجنا ناسنا هک م یلمع²؛ ﴿هَمَاعَطَ یَا لِا
ی کاپ و، دشاب کاپ دیاب و تساحور یارب ی اذغ
ی نعید، دشاب صلاخان آرد دیاب هک تسا نیا بهبش
هک دشابند نآرد ی اهبئاش هک دنکی عس دیاب ناسنا
روطن یال مع ی تقو. تسا وادوخ بهب عجار هرخلأاب
؛ درانگی مند برثا بلق یور رگید لمع نیا، دوشب
دراندی کلام چیه لاصا، لمع ی دب و دب رثا نوچ
ش دودخ بهب ار لمع نآ ناسنا هکنیا و تینم لآ
ی ارب و دشابل فاغ ادخزا م هاینرد و، دهدب تبسند
نیا. دهدب ماجنا ی یادخ ریغ ضارغا زا ی ضرغ
و ریگمشچ لمع کی هچ هسفن دحی ف دب لمع
دازآ ار بلق، دشابند ای دشاب چراخ رد ی نسحتسم
و هدرپ کی بلق یور لمع نیا هکلب؛ دنکی مند
و، دریگی م درگار بلق یور و دزاندای م باجد

1. ۲۸۳ هیا (۲) هرقد هروسد

2: ۱۹۴ ص ۳، ج، توکلم رارسا. ۲۴ هیا (۸۰) سبء هروسد
«درگنبنانآ بهب تقد اب و دزادنا رظنش یوخت لاکام بهب دیاب ناسنا»

ناسنا لد هب نآ و تسین «نهیاعل غیلا» لمعنیا
دهدی مّل غناسنا لیسد و

لائم هک تسین نیا «دشاب ادخ یارب لمع»
یارب، دهند ماجنا ش ایچب یارب یراک ناسنا
،دهند ماجنا ش قیفر یارب، دهند ماجنا ش نر
لمع هک دیوگب و دهند ماجنا ش ایاسمه یارب
رد تبحصه کلب؛ دشاب ادخ دوخ یارب طقف دیاب
ماجنا اهنیا یارب هک مه یلامعا هک تسنا نیا
ناسنا رگا لا و ،دشاب ادخ یارب دهدی م
ار ادخ و دهدب ماجنا ادخ یارب یلمع دهاوخب
رگید هکنا ،دنک از جم تانناک و ملاوع همه زا
!دوشی من ادخ

یلامعا همه ینعی «دشاب ادخ یارب لمع»
،اهدمآوتفر زا ،دهدی م ماجنا ناسنا هک
،اهروس ،اهزامن ،اههباطخ ،اهکیلع و ملامس
مّعت و اهمیلعت ،اهن دناوخ ،اهی راوگوس ،اهرورس
زا ،دراد راک و رس اهنآ اب هک ی دارفان آ یارب ،اه
عقد رظنه طقت زا هن ،دشاب یی هلا تر یصب رظنه طقت
تّبحم و دشاب هتشاد راک اهنیا اب ینعی بی صخش
هئسم نیا رگا بی هلا ههجو نآ هب اما ،دشاب هتشاد
صّلاخا: «دنک یوق مادم و دربب ولجّ امّاد ار
دنکی مامت ار راک نیا و دوشی م «لله لمعلا

هرسکی ام یاهراک هبتر مکی هکنیا تلّع
ار ناملامعا ام هک تسنا تهجنیمه یارب ،دوشی من
اما ؛میهدی م تلّاخذن آرد ار ادخ و مینکی م بوشم
،تسا «اوکرشأ» نیا .تسین ¹(صّلاخلاً نُیْدِلاً هَلِّ الأ)
ینعی ؛مینکی م همیمض ادخ ریغ هب ار ادخ ینعی
ورمّع و دیز لد ی دنیا شوخ یارب عومجمات یحنم
یارب طقف هن ،مینکی م ار راک نیا و د ره یارب و
نآ دوخ ی دنیا شوخ یارب دیاب ام .دیز ی دنیا شوخ
ار یزیچ و مینک راک ادخ دوخ یارب و هناخب حاصل

1. ۳. میا (۳۹) رمز هرود

مینکنده میمضان آید.

تسال کشمی لیخنیا هک دنکل ایخناسنا
ناسنا، دوبل کشم رگا! تسیند روطنیا ریخنه
هطقذرای لو، تسال کشمه تبلا. دوبزنیا هب فاکم
نیا هبلوا ارش دوخ دهاوخب ناسنا هکنیا رظن
ابی تدم و تسال هتفرگ سنا نهنوچ، دهدب تداء
ی تقو، تسال هبوب اهی وهن آاب فلاتئا و س انیتسا
تسال نیگنسش یارب یردق، درادرب تسد دهاوخب
ش یارب رگید نیا، دش دراو هتشر نیا ردی تقوی لو
ره ابرگید تقون آ؛ دوشی می داء رما کی لثم
یرظن ره ای دنکب یاهلما عمره ییادخ دید زای سک
هبلیدبت واهب تبحم نامه، دنکب یراکه ره ای دنکب
هبلیدبت مه واهل مع و دوشی می یادخ تبحم نآ
می «لمعلا صلاخا» نیا هب. دوشی می یادخ لمع
دنیوگ.

و نایاوشیپ یارب یهاوخریخ ترورض نیملسم تموکد نایلوتم

مؤد:

یارب ناسنا»؛ نیملسملا تمثلاً تهیصنئا و
تموکد هک ی دارفا و ناربدم و نایاوشیپ
دنکب یهاوخریخ، تسال هئا تسد رد نیملسم
«درانگب هئا سرتسد رد مه ار یهاوخریخ و
رد نیملسملا ماما هک دید ناسنا رگا لاثم
وا هب و دورب دیاب، دنکی مهابتشا دراد ییاج
تکرحد دراد یرگشلا رگا لاثم ای؛ دنک دزشوگ
ناسنا و دراد نربخمه نیملسملا ماما و دنکی م
و دیایم دراد فرط نلافزا رگشلا هک دنادی م
ش دوخ، تسیند ع لطم نوچ نیملسملا ماما نیا
ناناملسم و دوری م نیدزا و دنکی منزهجم ار
هجوتم ار وا و دورب دیاب، دنوری م نیدزا مه
نیملسملا ماما رسد تشپ ی دارفا لاثم ای و؛ دنک
یارب ییوگدب نیا و دنکی م ییوگدب
وا هب ار بلطم دیاب دراد ررض نیملسملا ماما
تسیند یزاید دراد ررض رگا ی لو، دناسرب

تسه هئسم نیا یارب ی دایز ی لیخ ی اهل اثم
زا هچنآ ن تفگ و تحیصن زا هچره ،هصلاخ
،دیآی م ش رظن هب کاپه شیدنا و حیحص رکف
نایب ماما یارب و درانگب صلاخا قبط رد
دنک

دیوگب هکنیا و ندیشکرانکو توکس زانما
ی فیط رد و ی تحار رد اتش اب هتشادن راک هک
بیسآ درومرگید و ی نک ی گدنز دوزراکفازا
،یوشن ... و لفاحم و سلاجم نیا رد دورو
فرد نوچ ؛ درادن ی نعم اجنیا رد رگید اهنیا
لوسر و تسانیملسما ماما واکه تسانیا
اهناملسم هکی تروصرد هک دیوگی م مه ادخ
ناونعهب ی یاوشیپ و دنتسه ی تموکد ی اراد
نیملسم دارفا همه ،دنراد ی ملاسا تموکد
لثم ! دنشاب هاوخریخ واهب تبسن دیاب
ای ش دنزرف یارب ناسنا هک ی ای هاوخریخ
ضیرم ناسنا هچبرگا . دنکی م ش ردارب یارب
رگا ای و دنکی م ی هاوخریخ واهب ناسنا دشاب
دشاب طوقسد کی ضرعم رد ناسنا ردارب
روطنیمه ؛ دنکی م ی هاوخریخ واهب ناسنا
نیملسما ماما هب تبسن دیاب اهناملسم همه
واهب مه ار ی هاوخریخ و دنشاب هاوخریخ
ردانایحارگا . دنیوگب و دنکنایب و دنناسرب
هبنج و تمسقا نآ و ناشهاگتسد رد ای و
زا و دنناسرب دیاب ،تسه ی زیچ ره ناشتراما
الله نیب و هنیبام ی ف هچنآ هب تبسن تحیصن
دنکن ی اراد دوزدندانب حلاص

نوچ ؛تسا «ن هیلع ل غیلا» مه نیا سپ
،دنکی م ی هاوخریخ ش دوزریغ یارب ناسنا ی تقو
تحیصن نیا و دهاوخی من ش دوز یارب ی زیچ
اسبهچ و ،تسا ریغ یارب و تسین ش دوز یارب
،ریغ هب تحیصن نیا و تحلصم نیا ن دناسر یارب
هب دناوتب ات دنکی طار ی بعضی اهار دیاب ش دوز
راوگاد و اسفد یارب تبوعص نآ و ،دناسرب و
،دوشی م ش بلق هیکرتبجوم نآ دوز سپ ،تسا

دنکی م ادخی ارب مه ار راک نیا نوچ

هنا تُثید نم نیلمسلا ثملاً تُحیصنا

تُحیصنهُ تُحیصنا هذهن ا تُثید نم و نیلمسلا ماماً
نامه رد مه نیا سپه الله تُحیصنهُ، نیلمسلا ماملی
و دهدی م ماجنان اسنا هکتسا یلمعو تساقیرط
و؛ درانگی مزی قابن اسنا بلقردی لغچیه رگید
تسا کاپرگید

نیلمسلا عامجا ابی هارمه موزلا

[موسد]

تعامجا اب دیابن اسنا»؛ مهتعامجا موزلا و
«!دشابن نیلمسلا

دیابن، دوربه هار کت دیابن، دوربه رانک دیابن
تعامتجا رد دیابن هکلب! دنکی گذنر کت
دوجو؛ «درادن هدیاف»؛ دیوگن و دشابن نیلمسلا
هیا کی یانعم رگا. تساه دیافاهنا نایمرد و
فورعمه برما کیایو داد صیخشتارن آرق
یامنه ار کیایو درک رکنم زای هذکی و
اهنا نایمردش دوجو، درک ریختالاد کی و
1. تسارثوم و تجد

[دمحمل آ و دمحملی لعل صدمهلا

1. ۷۵ ص هبدوشد عوجر فیرشد هبطخنیا همدان نوماریپ علاطت هج